

**בש"פ 7195/14 - המבקשת בבש"פ 7195/14: מדינת ישראל, העוררת
בבש"פ 7947/14: מדינת ישראל נגד המשיבים: אשר (זורו)
מנגשה, ישראל אלבז, המשיב: ישראל אלבז**

בבית המשפט העליון

בש"פ 7195/14

בש"פ 7947/14

כבוד השופט צ' זילברטל

לפני:

מדינת ישראל

המבקשת בבש"פ 7195/14:

נגד

1. אשר (זורו) מנגשה
2. ישראל אלבז
מדינת ישראל

המשיבים:
העוררת בבש"פ 7947/14:

נגד

ישראל אלבז

המשיב:

בקשה שישית להארכת מעצר לפי סעיף 62 לחוק סדר
הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים),
התשנ"ו-1996 וערר על החלטת בית המשפט המחוזי
בבאר שבע בתיק מ"ת 20686-11-12 שניתנה ביום
23.11.2014 על ידי כב' השופט נ' אבו טהה

ג' בכסלו התשע"ה (25.11.14)

תאריך הישיבה:

עו"ד עידית פרג'ון
עו"ד ירום הלוי

בשם המבקשת והעוררת:
בשם המשיב 2 בבש"פ 7195/14
והמשיב בבש"פ 7947/14:

החלטה
(בעניינו של המשיב 2 בבש"פ 7195/14
והמשיב בבש"פ 7947/14)

1. ערר המדינה על החלטת בית המשפט המחוזי בבאר-שבע מיום 23.11.2014 במ"ת 20686-11-12 (כב' השופט נ' אבו טהה), בגדרה נקבע כי המשיב, ישראל אלבז, ישוחרר לחלופת מעצר; ובצדו, בקשה להארכת מעצר שיטית של המשיב לפי סעיף 62 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996 (להלן: חוק המעצרים). יובהר כי הבקשה להארכת המעצר הוגשה גם ביחס למשיב נוסף - אשר (זורו) מנגשה - ואולם, נוכח החלטתי מיום 25.11.2014, החלטה זו לא תעסוק בעניינו, שידון בנפרד.

כתב האישום

2. נגד המשיב ושמונה נאשמים נוספים (להלן: הנאשמים) הוגש ביום 26.11.2012 כתב אישום מתוקן הכולל אחד-עשר אישומים. נטען, כי במהלך השנים 2008-2012 התאגדו הנאשמים, יחד עם אחרים, בארגון פשיעה בעיר באר-שבע (להלן: הארגון), ובמסגרתו הם עסקו בפעילויות פליליות שונות. המשיב הוא הנאשם מס' 8 בכתב האישום, ומבין האישומים הכלולים בכתב האישום שניים רלבנטיים אליו - האישום השביעי והאישום התשיעי. הואיל ובית משפט זה עמד בפירוט על קורות הפרשה ועובדות כתב האישום (ראו, למשל: בש"פ 5359/13 מדינת ישראל נ' גרינברג (13.8.2013); בש"פ 2515/13 אלבז נ' מדינת ישראל (23.4.2013)), יבאו להלן אלו הנוגעים לעניינו של המשיב בלבד.

באישום השביעי נטען, כי אחדים מבין חברי הארגון קשרו קשר לסחוט את אלירן חג'ג' (להלן: המתלונן), אשר השתייך לחבורה יריבה שפעלה אף היא בעיר באר-שבע. על-פי המתואר, במספר מקרים ניסו המשיב ואחרים מהארגון לחבול במתלונן. באחד המקרים, כאשר הבחינו במתלונן יושב ברכבו, הם חסמו את רכבו באמצעות רכבם, ואז ניסו לפתוח את דלתות רכבו כשכל אחד מהם אווזז בסכין. בשלב מסוים לאחר מאמצים הצליח המתלונן להימלט מהמקום. בגין מעשים אלו יוחסו למשיב עבירות של קשירת קשר לפשע, סחיטה באיומים, סחיטה בכוח, ניסיון לחבלה בכוונה מחמירה והחזקת סכין, כולן במסגרת ארגון פשיעה.

על פי האישום התשיעי, מספר חברים בארגון, ובהם המשיב, הפעילו עסק למתן הלוואות בריבית. נטען, כי על ניהולו של עסק זה היו אמונים הנאשם 1 והנאשם 9 שבכתב האישום, וכי המשיב פעל כגובה כספים וכמנהל של עסק משני העוסק באותם תחומים. עוד נטען כי פעולות הגבייה נעשו לעיתים תוך שימוש בכוח ובאיומים, ותוך הסתרת מידע משלטונות המס. בגין מעשים אלו יוחסו למשיב עבירות מרמה, ערמה ותחבולה, אי ניהול פנקסי חשבונות, אי הוצאת חשבוניות מס ואי הגשת דו"חות לשלטונות המס.

הליכי המעצר

עמוד 2

3. ביום 21.3.2013 הורה בית המשפט המחוזי על מעצרו של המשיב עד לתום ההליכים נגדו. נקבע כי קיימת תשתית ראייתית לכאורית וכן עילת מעצר בעניינו של המשיב. כן נקבע, כי לא ניתן לשחררו לחלופת מעצר, נוכח חומרת המעשים שיוחסו לו ותסקיר המעצר שהוגש אודותיו, בו נאמר כי רמת המסוכנות הנשקפת ממנו למעורבות בהתנהגות אלימה היא גבוהה, וכי המפקחים שהוצעו אינם בעלי יכולת להוות גורם סמכותי כלפיו.

4. ערר שהגיש המשיב על החלטת מעצרו עד לתום ההליכים נדחה בהחלטת מיום 23.4.2013 בבש"פ 2515/13 שכבר הוזכר לעיל. צוין, כי קיימת תשתית ראייתית לכאורית לעבירות המיוחסות למשיב. כן נאמר, כי אף שחלקו של המשיב בכתב האישום מבחינת היקף המעשים וטיבם אינו גדול ביחס למרבית המעורבים בפרשה, מעשיו מעידים על מסוכנות רבה הנשקפת ממנו ועל חשש כבד כי הוא ישבש הליכי משפט.

5. בחלוף תשעה חודשים מיום מעצרו, ביום 13.8.2013, הוארך מעצרו של המשיב בתשעים ימים לפי חוק המעצרים (בש"פ 5359/13 הנזכר לעיל, השופט א' רובינשטיין). בקשה נוספת שהוגשה בתום תשעים הימים, להארכת מעצרו של המשיב ב-150 ימים, התקבלה באופן חלקי, במובן זה שנקבע כי המעצר יוארך בתשעים ימים נוספים (בש"פ 7375/13 מיום 5.11.2013, השופטת ד' ברק-ארז).

6. ביני לביני הגיש המשיב בקשה לעיון חוזר, בה טען כי ההליך העיקרי צפוי להימשך עוד זמן רב, וכי חל כרסום משמעותי בראיות ביחס אליו. ביום 15.1.2014 דחה בית המשפט המחוזי את הבקשה בציינו כי לא חל כרסום בראיות, וכי ההליך העיקרי מתנהל בקצב ראוי. ביום 30.1.2014 דחה השופט א' רובינשטיין ערר שהגיש המשיב כלפי ההחלטה זו (בש"פ 741/14), ובמקביל האריך את מעצרו בתשעים ימים, פעם שלישית (בש"פ 598/14).

7. בחלוף תשעים ימים, הוארך מעצרו של המשיב ברביעית בפרק זמן זהה (בש"פ 3086/14 מיום 14.5.2014, השופט ס' ג'ובראן), ובחלוף תקופה זו הוארך מעצרו בדומה בפעם החמישית (בש"פ 5125/14, מיום 24.8.2014, השופט א' שהם).

8. בהמשך לאמור הגיש המשיב בקשה נוספת לעיון חוזר בהחלטה על מעצרו עד לתום ההליכים. הבקשה נומקה בכך שחלה התפתחות בהליך העיקרי אשר עלולה להביא להארכת שמיעתו, כאשר המדינה הסכימה, בגדר עתירה לגילוי ראייה חסויה אשר הוגשה על-ידי נאשמים אחרים, להסיר חיסיון שהוטל על זהות מקור מודיעיני מסוים. כן טען המשיב, כי נוכח חלוף הזמן קהתה מסוכנותו, וכי היות ונסתיימה פרשת התביעה ונשמעה עדותו, פג החשש כי הוא ישבש הליכי משפט.

כאמור, ביום 23.11.2014 קיבל בית המשפט המחוזי את בקשת המשיב. נאמר, כי חרף המסוכנות הנשקפת ממנו, ניכר כי בחלוף שנתיים מיום מעצרו היא הצטמצמה באופן ניכר, וכך גם החשש מפני שיבוש הליכי משפט. בית המשפט סקר גם את נסיבותיו האישיות של המשיב, לרבות האמור בתסקיר המעצר שהוגש עובר להחלטה על מעצרו עד לתום ההליכים, וכן את עברו הפלילי, לגביו צוין כי הוא כולל ארבע הרשעות קודמות בעבירות סמים, החזקת סכין והפרעה לשוטר. בהמשך, ציין בית המשפט כי יש ליתן משקל לטענה כי ההליך העיקרי עלול להתארך בשל שינוי הנסיבות המפורט לעיל, וכן לעובדה כי בינתיים שוחרר נאשם מספר 9, אשר העבירות שיוחסו לו דומות לאלו של

המשיב. נוכח האמור, ובלא שיורה על עריכת תסקיר מעצר עדכני, קבע בית המשפט כי המשיב ישוחרר לחלופת מעצר בתנאים הבאים: מעצר בית מלא בבית הוריו בבאר-שבע, בפיקוח הוריו ואדם נוסף לסירוגין; איזוק אלקטרוני; הפקדה כספית בסך 50,000 ש"ח; חתימת ערבות עצמית בסך 70,000 ש"ח; ערבות צד ג' של כל אחד מהערבים בסך 70,000 ש"ח; איסור על יצירת קשר עם המעורבים בפרשה; ליווי של שני ערבים לדיוני בית המשפט; וצו עיכוב יציאה מהארץ.

9. כלפי החלטה זו הגישה המדינה את הערר דנן (בש"פ 7947/14), כאשר במועד הגשתו הייתה תלויה ועומדת בפני בית המשפט זה גם בקשה שהגישה המדינה להארכת מעצר שיטית של המשיב בתשעים ימים - כאמור, יחד עם נאשם נוסף בפרשה (בש"פ 7195/14). כמפורט בהחלטותי השונות, הדיון בבקשה להארכת המעצר נדחה מפעם לפעם לבקשת המשיבים, על מנת שיוחלט בבקשות לעיון חוזר במעצר ששניהם הגישו לבית המשפט המחוזי. לבסוף, ביום 25.11.2014, נדונו בפני הן ערר המדינה על ההחלטה לשחרר את המשיב והן בקשתה להאריך את מעצרו (למקרה שהערר ייתקבל).

ההליך העיקרי

10. כעולה מדברי באת-כוח המדינה בדיון שנערך לפני, פרשת ההגנה בהליך העיקרי עומדת לקראת סיום, כאשר כמעט כל הנאשמים בתיק העידו, אף שייתכן כי מי מהם יידרש יידרש לחקירה נוספת. עוד נמסר, כי לאחר שבתאריך 4.9.2014, במסגרת עתירה לגילוי ראיה, הודיעה המדינה כי היא מסירה את החיסיון מעל זהותו של מקור מודיעיני בתיק, התקיימו מספר דיונים נוספים לצורך השלמת העדויות ששמיעתן נדרשה נוכח הסרת החיסיון, ובכך נסתיים גם עניין זה. נכון לעת הזו, קבוע התיק לארבעה מועדים במהלך חודש דצמבר. לטענת המדינה, שמיעת התיק מצויה "בישורת האחרונה".

טענות הצדדים

11. אדון תחילה בטענות שהעלתה המדינה בערר, כאשר מובן כי דחיית טענות אלו, תייתר ממילא את הצורך לדון בטענות שביסוד הבקשה להארכת המעצר. בערר נטען, כי שגה בית המשפט המחוזי בקבעו כי חל שינוי נסיבות אשר עלול לגרום להימשכות ההליך העיקרי. המדינה מדגישה כי נכון לעת הזו נשלמה שמיעת עדויותיהם של הנאשמים בתיק וההליך נמצא, כאמור, "בישורת האחרונה". עוד מודגש, כי המעשים המיוחסים למשיב מלמדים על מסוכנות רבה הנשקפת ממנו, וכי לא ברור על מה נסמכת הקביעה כי מסוכנות זו פחתה מאז שהוחלט על מעצרו עד לתום ההליכים. בצד זאת טוענת המדינה, כי בהחלטת בית המשפט המחוזי לא ניתנה התייחסות (כנראה, בטעות) למספר עבירות בהן הורשע המשיב בתקופה בה התנהל ההליך הנוכחי, בכללן עבירות תקיפה הגורמת חבלה של ממש, תקיפה סתם, תקיפת שוטרים בעת מילוי תפקידם ועוד. עוד נטען, כי לא ניתן משקל ראוי לאמור בתסקיר המעצר לפיו מידת המסוכנות הנשקפת מהמשיב היא גבוהה, והמפקחים שהוצעו לפיקוח אינם מתאימים (בין היתר מדובר בהורי המשיב, אשר אמורים לפקח עליו גם לפי ההחלטה הנוכחית). לבסוף נטען כי אין יסוד להשוואה בין המשיב לבין נאשם 9, כאשר מעשי המשיב לוו באכזריות והתנהגות אלימה בהרבה.

12. בא-כוח המשיב טען בדיון, כי הוא סומך ידו על החלטת בית המשפט המחוזי. הודגש על-ידו, כי המשיב עצור מזה כשנתיים, וכי הגיעה נקודת הזמן בה נוטה הכף לטובת שחרורו לחלופת מעצר. בהקשר זה נאמר, כי הדברים שהיו נכונים לשעתם בעת עריכת התסקיר, לרבות האמור בדבר המסוכנות הנשקפת מהמשיב, איבדו מכוחם נוכח חלוף הזמן. עוד נאמר, כי בנסיבות העניין בהן נקבעו תנאים מגבילים של ממש, לרבות ערבויות גבוהות ואיזוק אלקטרוני, לא היה צורך בהכנת תסקיר נוסף. לפיכך סבור המשיב כי אין מקום לשנות מהחלטת בית משפט המחוזי. הסניגור ציין כי אם המשיב לא ישוחרר, קיים סיכוי ממשי לכך שהתקופה בה יהיה נתון במעצר תהיה ארוכה מהעונש שייגזר עליו ככל שישורשע. הודגש כי בהחלטתי בבש"פ 2515/13 הנ"ל נאמר במפורש כי המסקנה בדבר הצורך במעצרו בפועל של המשיב נכונה לאותה עת, כאשר הדבר נאמר לפני כשנתיים. ההגנה גם אינה סבורה כי הדיון בתיק העיקרי צפוי להסתיים בקרוב. עדיין לא נשלמה שמיעת העדים ועדיין מועברים חומרי חקירה שמחייבים החזרת עדים מסוימים להיחקר פעם נוספת (כאשר עניינים אלה מתייחסים לאישומים שהמשיב אינו מעורב בהם). מעבר לכך ניתן להניח ששלב הסיכומים לא יהיה קצר, כמו גם כתיבת הכרעת הדין, בהתחשב בהיקף התיק ומורכבותו.

דיון והכרעה

13. לאחר שעיינתי בנימוקי הערר, ושמעתי את טיעוני הצדדים בעל-פה, מסקנתי היא כי דין הערר להידחות. אף שאין להקל ראש בחומרת מעשיו של המשיב ובמסוכנות הגלומה בהם, הרי שבחלוף פרק זמן של כשנתיים ממועד מעצרו, נמצאים אנו בנקודת הזמן בה נוטה הכף לטובת שחרורו לחלופת מעצר. כאמור בהחלטות השונות שצוטטו, המשיב נמנה על "דרג ביניים" בארגון, וחלקו בפרשה קטן באופן יחסי לעומת יתר המעורבים. בנוסף, מובן כי עילות המעצר, ובפרט עילת שיבוש הליכי המשפט, אשר ניתן לה משקל רב מאוד בהחלטה לגבי מעצר המשיב עד לתום ההליכים, קהו עם חלוף הזמן ובשל השלב המתקדם בו נמצא ההליך. יש לתת את הדעת גם לכך שפרק הזמן בו היה המשיב נתון במעצר ממש, הולך ומתקרב לתקופת המאסר שיתכן כי יתגזר עליו באם יורשע בעבירות המיוחסות לו. זאת ועוד - מדובר בתקופת מעצר כה ממושכת עד כי ניתן להניח שלמעצר זה היה "אפקט מצנן" על המשיב. כן יצוין, כי אף שיתכן ששמיעת העדים אמורה להסתיים בעתיד הנראה לעיני, סביר להניח כי ההכרעה לא תיעשה בעת הקרובה, שכן יידרש פרק זמן נוסף ומשמעותי, של חודשים אחדים לפחות, עד לסיום שמיעת הסיכומים ומתן הכרעת דין, בהתחשב בהיקף התיק בו עסקינן. לבסוף אעיר, כי התרשמתי שיש בתנאים המגבילים אשר נקבעו בהחלטת השחרור, בהם ערבויות כספיות גבוהות ואיזוק אלקטרוני, כדי לתת מענה סביר לסיכון הנשקף מהמשיב.

14. אעיר, כי אף שיש טעם בטענת המדינה באשר לאמור בתסקיר המעצר שהוגש אודות המשיב עובר להחלטה על מעצרו, כמו גם בטענותיה לגבי עברו הפלילי של המשיב, לא ראיתי כי יש בכוחן לשנות את החלטתי. לא אחת נפסק "כי לא ניתן להפיג לחלוטין כל חשש כאשר נאשם משוחרר לחלופת מעצר. השאלה המרכזית היא האם יש בחלופת המעצר העומדת על הפרק כדי לאיין את המסוכנות הנשקפת ממנו ואת החשש מפני הימלטותו מהליכי שפיטה ברמה 'סבירה' או 'מתקבלת על הדעת'..." (בש"פ 3648/14 מדינת ישראל נ' עביד, פס' 7 (22.5.2014)); בש"פ 5674/13 מדינת ישראל נ' כהן (22.8.2013)). במקרה דנן, אכן אין חולק כי מעשי המשיב, ואף עברו הפלילי, מלמדים על מסוכנות, ואולם, כאמור, סבורני כי חלוף הזמן ותנאי השחרור מאיינים מסוכנות זו במידה סבירה ומטים את הכף לטובת שחרורו. בתוך כך יוטעם, כי בית המשפט המחוזי היה מודע לאמור בתסקיר, ואף על פי כן סבר כי יש מקום לשחרר את המשיב. בנסיבות העניין, יש גם מקום לתת משקל גם לעמדת הערכאה קמא, המכירה היטב את הפרשה על כל היבטיה. זאת, הגם ששיקול זה אינו נשקל ברגיל, שכן בענייני מעצרים עורכת ערכאת הערעור, כידוע בחינה מחודשת ועצמאית ("דה-

נובו"). יפים לענייננו דברי השופט י' זמיר בבש"פ 90/99 מדינת ישראל נ' פלוני, פס' 6 (10.1.1999):

"... כאשר הכף אינה נוטה באופן ברור לצד המעצר או לצד השחרור, יש משקל נוסף לעובדה שמדובר בערר על החלטה של בית המשפט המחוזי. אכן, אין זה ערעור רגיל על פסק דין, ובית משפט זה, היושב בערר על החלטה של בית המשפט המחוזי בשאלת המעצר של הנאשם, שוקל מחדש ובאופן עצמאי את כל החומר הנוגע לעניין. ואף-על-פי כן, אין זה נכון להתעלם מן ההחלטה אליה הגיע בית המשפט המחוזי, בין כערכאה ראשונה ובין כערכאה שניה. צריך טעם של ממש כדי לבטל את ההחלטה. השווו ב"ש 298/80 מדינת ישראל נ' לוי, פ"ד לה(1) 267, 274; בש"פ 514/87 מדינת ישראל נ' יפרח, פ"ד מא(4) 796, 801; בש"פ 3159/91 מדינת ישראל נ' בן אבו (לא פורסם)".

על דברים דומים חזרתי בבש"פ 3/14 חוחלובסקי נ' מדינת ישראל, פס' 7 (14.1.2014). יש לאמור משקל מיוחד כשמדובר בפרשה מורכבת, שהסוגיות הנוגעות למעצרו ושחרורו של מי שהואשמו בגדרה נדונות כבר במשך יותר משנתיים, בהקשרים שונים ובגדר בקשות שונות, על ידי שופט המעצרים בבית המשפט המחוזי, כך שהתמונה הכוללת של הפרשה, ובתוכה עניינו של המשיב, נהירה לו היטב.

15. נוכח האמור - הערר נדחה. המשיב ישוחרר לחלופת מעצר בהתאם לתנאים שנקבעו בהחלטת בית המשפט המחוזי מיום 23.11.2014. משנדחה הערר, דין הבקשה שהוגשה להארכת מעצר המשיב בבש"פ 7195/14, להידחות אף היא.

ניתנה היום, ה' בכסלו התשע"ה (27.11.2014).

שופט